

DETALJPLAN samt UPPHÄVANDE AV DETALJPLAN för

DEL AV MUNKTORPS PRÄSTGÅRD 1:68 M M (planskild korsning väg 558 - järnväg),

Munktorps tätort, Köpings kommun

PLANBESKRIVNING

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Bakgrund

Munktorps tätort har ca 500 innevånare. Kyrkan, skolan och biblioteket ligger norr om väg 558, Västeråsvägen och järnvägen. På södra sidan ligger huvuddelen av samhället med de flesta bostäderna. Västeråsvägen trafikeras av ca 3 500 fordon per dygn. Vägen korsar järnvägen i plan söder om skolan. Skolbarnen, i åldern 6 till 12 år, måste först passera Västeråsvägen vid en plankorsning med trafikljus och sedan järnvägen på gångbanan intill vägen. Vägen korsar järnvägen i sned vinkel. Korsningen upplevs som farlig av gående och bilister.

För närvarande pågår utbyggnad av Mäljarbanan. Det innebär att järnvägen i framtiden kommer att trafikeras av fler tåg. Tågen kommer också att kunna hålla högre hastighet genom Munktorps tätort. Järnvägen planeras här för 160 km/tim.

Trafiksäkerheten kan förbättras väsentligt om man bygger en planskild korsning. Den lämpligaste lösningen är att vägen dras i en tunnel under järnvägen. Gång- och cykelvägen följer vägen genom tunneln men förläggs på en högre nivå. Den fortsätter till väg 610 Morgendalsvägen på den nya tillfartsvägen till skolan.

Syfte

Detaljplanen upprättas för att möjliggöra byggandet av en planskild korsning i form av en gemensam tunnel för biltrafik och gång- och cykeltrafik under järnvägen ca 40 m öster om nuvarande korsning. Flyttningen innebär att Strömsholmsvägen också måste flyttas längre österut. Gång- och cykeltrafiken får en säkrare anslutning till Strömsholmsvägen som bl a är förbindelsen till Tallåsens idrottsplats. Rabbstavägens anslutning till Västeråsvägen rätas upp.

Skoltomtens planbestämmelser anpassas till gällande förhållanden. Fastigheten utvidgas något i söder, dels som anpassning till befintliga förhållanden och dels för att den nya parkeringen och gång- och cykelvägen skall få plats på tomten. Bestämmelserna om mark som inte får bebyggas har anpassats till var underjordiska allmänna ledningar är belägna m m.

Inaktuella delar av gällande detaljplan föreslås upphävas. Genomförandetiden har gått ut. De delar som upphävs är den planlagda delen av fastigheten Munktorps Prästgård 1:3 m m norr om järnvägen, som inte ingår i vägområde, samt den planlagda mark som ligger öster om Rabbstavägen (parkmark och vägmark). I denna del är de tidigare detaljplanerna inte anpassade till varandra utan smala remsor av väg och parkmark har blivit kvar.

Miljökonsekvenser

Järnvägens upprustning är en del av Mälarbaneprojektet. För Mälarbanan har en särskild miljökonsekvensbeskrivning upprättats. Förslag till åtgärder för att minska störningar från järnvägen (främst buller och vibrationer) vid befintliga bostadshus kommer att redovisas separat av banverket.

För vägen har nu en arbetsplan upprättats (daterad 1995-03-10). Till denna hör en särskild miljökonsekvensbeskrivning. Den täcker i allt väsentligt det som behandlas i detaljplanen.

Förslaget innebär att Västeråsvägen kommer att gå i djup skärning under järnvägen för att tillräcklig fri höjd (4,70 m) skall erhållas.

Avvattningen av porten kommer att ske genom pumpning. Grundvattent kommer att sänkas till 6,4 m under marknivån i porten. Grundvattensänkningen kan komma att upphöra inom 70 m från porten men avståndet kan även bli större i några sektorer. Beräknade sättningar i järnvägsbanken närmast porten beräknas bli små, ca 5-10 cm. Intilliggande fastigheter har kommunalt vatten.

När vägbanan sänks under omgivande mark och stoppen vid bomfällningar upphör bör effekterna bli positiva med hänsyn till buller och bilavgaser.

Omläggningen av vägsträckningarna innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Ingreppet kan dock anses som marginellt.

PLANDATA

Läge

Planområdet är beläget i östra delen av Munktorps tätort.

Areal

Planområdet omfattar ca 6,8 ha. Detaljplanen upphävs för ca 0,6 ha.

Markägoförhållanden

Skolfastigheten ägs av kommunen. Järnvägsområdet ägs av SJ. Övrig mark är i privat ägo.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

Området ingår i den fördjupade översiktsplanen för Munktorps tätort, antagen av kommunfullmäktige den 26 oktober 1987. Mälarbanan var vid denna tidpunkt bara en projektidé och de förändringar som följer av utbyggnaden är inte behandlade. Några förändringar av korsningen mellan järnvägen och Västeråsvägen redovisas inte.

Detaljplaner

För området gäller detaljplan PL 162, fastställd den 27 mars 1963, PL 168 fastställd den 21 juli 1970 och PL 227, fastställd den 21 december 1978.

Kommunala beslut i övrigt

Kommunstyrelsens arbetsutskott gav den 6 september 1994 stadsarkitektkontoret i uppdrag att göra de detaljplanejusteringar som erfordras för ett eventuellt genomförande av en planskild korsning.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

MARK

Den nya vägsträckningen förläggs på åkermark. I övrigt består planområdet förutom vägområden och järnvägsområde av tomtmark för skola och bostad.

Geotekniska förhållanden

Grundundersökningar, som har utförts av banverket visar att grundförhållandena är gynnsammare på östra sidan om befintlig korsning än på den västra sidan. Tunneln kan grundläggas på morän. Sättningarna bedöms bli måttliga.

BEBYGGELSEOMRÅDEN

Munktorps Prästgård 1:3

Fastigheten Munktorps Prästgård 1:3 är bebyggd med ett relativt stort bostadshus, uppfört 1968, med intillbyggt garage. Byggnaderna har god standard. Övriga byggnader på tomten är ett äldre affärs- och bostadshus i trä som tidigare inrymt en lanthandel samt några uthus.

Fastigheten stämmer inte överens med den gällande detaljplanen. Bostadshuset byggdes utanför byggnadsplanen i enlighet med en dispens som lämnades av länsstyrelsen 1968. Skälet för dispensen var möjligheten att bibehålla lanthandeln som då var i funktion. Det var meningen att planen skulle ändras men så skedde aldrig.

Fastighetsägaren gjorde 1991 en förfrågan hos byggnadsnämnden om att få dela tomten och uppföra ett nytt bostadshus på den del där den f d lanthandeln är belägen. Byggnadsnämnden beslutade uttala att en avstyckning inte var möjlig utan föregående planändring och att nämnden var negativ till en sådan ändring. Byggnadsnämnden uttalade också att befintliga hus (den f d lanthandeln och förrådet) borde rustas upp före den 30 juni 1992. Ärendets fortsättning ledde till att rivningslov för affärsbyggnaden beviljades den 7 juli 1994. Rivningen har inte genomförts ännu.

Innan detaljplanen antas bör någon form av överenskommelse träffas med fastighetsägaren (se vidare genomförandebeskrivningen). I annat fall kommer byggnadslagstiftningens allmänna regler om rätt till inlösen av vägmark att tillämpas.

Munktorps skola (Munktorps Prästgård 1:25)

På skoltomten finns byggnader från flera tidsperioder. Den stora skolbyggnaden uppfördes i slutet av 50-talet. Munktorps bibliotek ligger källaren i längan mot Västeråsvägen. En friliggande enplansbyggnad (Nya skolan) med tre klassrum uppfördes 1992. Det tidigare kommunalhuset, som fick sin nuvarande utformning i slutet av 1940-talet, innehåller samlingslokaler, öppen förskola, en fritidshemsavdelning (Stora Junibacken) och en del andra skolverksamheter, bl a lokaler för skolsköterskan.

Den förutvarande lärarbostaden och det tillhörande uthuset byggdes kring sekelskiftet. De har behållit sitt tidstypiska utseende med faluröda träfasader och vita snickerier. Framför huvudbyggnaden finns en trädgård. Byggnaderna bör skyddas för yttre förändringar. Detta markeras genom beteckningen "q₁" i detaljplane-förslaget. Nedervåningen inrymmer en mellanstadieklass och en bostadslägenhet. Övervåningen står för tillfället tom.

Till skolan finns en infart direkt från Västeråsvägen i kurvan intill järnvägen. För några år sedan iordningställdes 14 parkeringsplatser och en liten vändplan här. Skoltomten kan också nås från norr. Parkeringsplatser finns även vid stora skolbyggnaden och bakom gamla kommunalhuset, men behovet är inte fullt täckt.

Direktanslutningen från skolan till Västeråsvägen kan inte finnas kvar efter ombyggnaden eftersom vägen kommer att gå i skärning. En ny anslutning får därför byggas från väg 610. Anslutningen kan placeras i södra delen av tomten utan att nämnvärt störa de lekområden som finns här. En ny parkeringsplats anläggs på den gamla vägbanan. Vändmöjligheterna vid parkeringsplatsen bör studeras ytterligare. Det kommer att ske i samråd med skolan när bygghandlingarna upprättas. Stängslet flyttas och placeras mellan lekområdet och körvägen så att det inte uppstår några konflikter mellan skolbarnen och bilarna. Det finns möjlighet att anordna ytterligare parkeringsplatser bakom gamla kommunalhuset.

Den västligaste delen av skolfastigheten är ett låglänt område intill bäcken, vilket inte lämpar sig för bebyggelse. Området är naturmark som bör bevaras. Det har tidigare införlivats med skolfastigheten. Detaljplanen och fastigheten bör stämma överens. Därför markeras området som ”natur” i planen.

ÖVRIG MARK

Järnvägsområdet

Detaljplanen anpassas till befintliga fastighetsgränser för SJ:s fastighet.

GATOR OCH TRAFIK

Planförslaget baseras på en arbetsplan, daterad 1995-03-10, framtagen av Vägverket Produktion Öst i Västerås på uppdrag av banverket.

Den planskilda korsningen mellan järnvägen och Västeråsvägen föreslås utformas så att vägen flyttas ca 40 m österut, sänks ned och går i en tunnel under järnvägen. Den fria höjden för biltrafiken blir 4,70 m. Gång- och cykelvägen går i samma tunnel, men gc-vägen kan läggas på en högre nivå (ca 2 m över vägen) och på så sätt hållas åtskild från vägtrafiken. Därigenom blir ramperna för gc-vägen inte heller så branta. Ett rejält räcke byggs mellan vägen och gc-vägen.

För att ramperna från båda håll skall få lämplig lutning kommer vägens lågpunkt att bli på södra sidan av järnvägen.

Rabbstavägens rätas ut och anslutningen till Västeråsvägen flyttas ca 20 meter åt väster.

Strömsholmsvägen som idag ansluter till Västeråsvägen omedelbart söder om järnvägen dras parallellt med Västeråsvägen. Utrymmet emellan är vad som erfordras för slänt vid Västeråsvägen. Strömsholmsvägen ansluts till Rabbstavägen. Vägen trafikeras mycket av gående och cyklande (framförallt barn och ungdomar) på väg till Tallåsens idrottsplats. De som kommer västerifrån kommer inte att behöva korsa Västeråsvägen efter utbyggnaden.

Enligt den gällande detaljplanen finns det möjlighet att göra en gång- och cykel-tunnel under Västeråsvägen i närheten av det befintliga övergångsstället. Byggnandet av en tunnel ingår inte i det nu aktuella projektet utan får beslutas i särskild ordning.

Gång- och cykelvägar

Den nya tillfartsvägen till parkeringen skall även fungera som gång- och cykelväg så att de trafikanter som skall passera skolan också kan använda tunneln.

För gång- och cykelvägen läggs ett x-område ut på skoltomten.

LEDNINGAR***VA-ledningar***

VA-ledningar korsar järnvägen öster om befintlig korsning. De måste flyttas. Den fortsatta utredningen får visa var de skall placeras.

Elledningar

Inom planområdet finns matarkablar och serviskablar som måste flyttas på grund av välgårdar. Inom området finns också en vägbelysningsanläggning.

Teleledningar

Utmed den befintliga Västeråsvägen finns en telekabel som är tagen ur drift. Telia AB bör kontaktas i samband med detaljutformningen av vägporten.

Teleledningar finns även inom nuvarande och tillkommande del av skoltomten. För dessa läggs u-områden ut.

STADSARKITEKTKONTORET

Dag Björnemo
Stadsarkitekt

Christina Johansson
Planarkitekt

DETALJPLAN samt UPPHÄVANDE AV DETALJPLAN för

DEL AV MUNKTORPS PRÄSTGÅRD 1:68 M M (planskild korsning väg 558 - järnväg),

Munktorps tätort, Köpings kommun

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Detaljplanen upprättas med normalt planförfarande.

Tidplan

Samråd	<i>januari 1995</i>
Utställning	<i>april 1995</i>
Antagande	<i>juni 1995</i>

Byggandet av den planskilda korsningen kan påbörjas ca 6 månader efter beslut om genomförande.

Det finns ännu inget beslut om hur projektet skall finansieras. Arbetsplanen har tagits fram i mars 1995, men arbetet med bygghandlingarna har inte påbörjats.

Om finansieringen inte löses nu, utan projektet blir skjutet på framtiden, får det prövas om planen ändå kan antas när den är klar.

Genomförandetid

Genomförandetiden sätts till 15 år efter det att planen vunnit laga kraft. Därefter fortsätter planen att gälla om det inte finns skäl att ändra den.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för de allmänna platserna (all vägmark och parkmark).

Banverket ansvarar för Mälarbanans utbyggnad.

Vägprojektet - den planskilda korsningen för väg och gång- och cykelväg under järnvägen - är ett gemensamt projekt för vägverket och banverket och finansieras av dessa. Banverket är byggherre.

Vägverket är och kommer att vara väghållare för de allmänna vägarna inom planområdet; väg 558 (Västeråsvägen) väg 517 (Rabbstavägen), väg 518 (Strömsholmsvägen) samt väg 610 (vägen till Morgendal).

Vägverket ansvarar för skötseln av vägslänterna.

I vägprojektet ingår att ersätta den befintliga tillfarten till skolan med en ny, att ersätta de parkeringsplatser som inte kan utnyttjas samt att flytta befintliga löparbanor och staket. I övrigt ansvarar Köpings kommun för alla åtgärder på skoltomten.

Arbetsplan för vägprojektet

En arbetsplan för vägprojektet har upprättats 1995-03-10 av Vägverket Produktion Öst, Västerås. Den skall fastställas innan byggandet kan påbörjas. Enligt bestämmelserna i 16 § 2 st och 17 § 2 st väglagen får ett förenklat förfarande tillämpas för en väg som enligt detaljplan skall ingå i allmän plats.

Den formella hanteringen av arbetsplanen sköts av Vägverket, Region Mälardalen, Eskilstuna.

FASTIGHETSRETTSLIGA ÅTGÄRDER

FASTIGHETSREGLERINGAR

Munktorps Prästgård 1:3 (bostadsfastigheten)

Avsikten är i första hand att ett avtal skall träffas mellan kommunen och fastighetsägaren om förvärv av berörd del av fastigheten (ca 470 m²) innan detaljplanen antas. Om avtal inte kan träffas kommer, om detaljplanen antas och vinner laga kraft, plan- och bygglagens regler (6 kap 17 § PBL) om rätt för kommunen att lösa marken att gälla.

Bostadshuset kan i princip ligga kvar på en mindre tomt. Det kan också prövas i en lantmäteriförrättning om det är möjligt att utvidga tomten åt öster. Det förutsätter i så fall en överenskommelse med ägarna till Munktorps Prästgård 1:68.

Munktorps Prästgård 1:68 (jordbruksfastigheten)

Även i detta fall är avsikten att ett avtal skall träffas mellan kommunen och fastighetsägarna om den mark som ingår i vägprojektet och den utvidgade parkmarken samt den mark som avses tillföras skoltomten. Om avtal inte kan träffas för den allmänna platsmarken som ingår i detaljplanen (vägmark och parkmark) kommer plan- och bygglagens regler (6 kap 17 § PBL) om rätt för kommunen att lösa marken att gälla.

Munktorps Prästgård 1:25 (skolan)

Skolans fastighet skall utökas med ca 2 800 m² i den södra delen för överensstämmelse med befintliga förhållanden och för att den nya anslutningsvägen och gc-vägen skall rymmas. Marken överföres från Munktorps Prästgård 1:68.

För den nya tillfartsvägen som även skall fungera som gång- och cykelväg, läggs ett x-område ut. Skötseln ansvarar fastighetsägaren för.

Munktorps Prästgård 1:2 (järnvägsfastigheten)

Området för järnvägstrafik anpassas till befintliga fastighetsgränser. Någon förändring av denna fastighet avses inte ske.

SERVITUT OCH LEDNINGSRÄTTER***Ledningsrätt***

Telia AB avser att ansöka om förrättning för upplåtande av ledningsrätt för teleledningarna i området.

KOSTNADER

Projektet svarar för alla fastighetsbildningskostnader.

EKONOMISKA FRÅGOR

Byggkostnaden för den planskilda korsningen har i arbetsplanen beräknats till 11,4 miljoner.

Banverket/vägverket svarar för alla kostnader för anläggande av den planskilda korsningen.

Detaljplanen medför inte några genomförandekostnader för Köpings kommun.

MEDVERKANDE I PLANARBETE OCH GENOMFÖRANDE

Stadsarkitektkontoret	Planfrågor, avtal, markförvärv m m
Tekniska kontoret	VA-ledningar m m
Lantmäteriet	Fastighetsrättsliga frågor
Banverket	Byggherre
Västerås, Sundbyberg	
Vägverket, Region Mälardalen	Ansvarig för upprättande av arbetsplanen
Eskilstuna	
Vägverket, Produktion Öst	Konsult för vägutredning och arbetsplan.
Västerås	
Statens Geotekniska Institut (SGI)	Konsult geoteknik

För planförslaget svarar planarkitekt Christina Johansson och avdelningschef Ola Lindholm, stadsarkitektkontoret samt projekteringsingenjör Claes-Håkan Östergren, tekniska kontoret.

STADSARKITEKTKONTORET

Dag Björnemo	Christina Johansson
Stadsarkitekt	Planarkitekt